

[Sønderup.]

indrømmelser, fordi vi har lagt og fortsat lægger så afgørende vægt på sammenhængen mellem slægterne og jorden. Man ser i det foreliggende lovforslag, at man vil gøre et yderligere fremstød overfor slægten i forbindelse med jordbesiddelse. Bestemmelsen i § 3 om, at begrebet tillægsjord sættes i relation til magelæg og vederlagsjord, betinger, at man ved, man kan næsten sige en slags kædereaktion og ved forskydninger kan sætte så meget i værk, at der praktisk talt ingen er, der ved ejerskifte kan vide sig sikker. Det underbygges yderligere ved, at jordlovsudvalget får generel adgang til tinglysning af forkøbsret.

Hidindtil har det været en forudsætning, at 1. oktober 1953 skulle være skæringsdag for henvendelser om tillægsjord, men ifølge lovforslaget bliver der frit slag videre fremover. Hvis vi nu ser på de erfaringer, man har gjort i forbindelse med tillægsjordproblemet, så fortæller de os noget om, at det har været i høj grad overvurderet. Man anslog i sin tid, at ca. 50 000 brug skulle være i bekneb for mere jord, og så er der dog til dato kun indkommet 9 000—10 000 andragender. Det er ikke noget stort tal, når der samtidig henses til, at konjunkturerne i høj grad har virket tilskyndende.

Det er altid sådan, at under forholdsvise gode vilkår vil alle have mere jord, enten de i og for sig strengt taget har brug for den eller ikke. Jeg skal slet ikke gøre noget forsøg på at bortforklare, at der foreligger tillægsjordproblemer. Jeg erkender, at de foreligger, men jeg finder anledning til stærkt at understrege, at man har gjort det til mere, end det er. Jeg mener, at det er muligt at løse dette problem indenfor rammerne af den jordlovgivning, der er rådende i dag. Det er muligt og må være muligt og skulle gerne være muligt at løse det med respekt for ejendomsretten. Jeg kan ikke lade være at minde om nogle udtalelser, der for ikke så forfærdelig længe siden blev fremsat i „Politiken“ af en husmandsbrugets førstemand, tidligere også et meget æret medlem af dette høje ting, N. P. Andreasen, hvori han gjorde gældende, at efter hans opfattelse var der noget, der tydede på, at den bedste fordeling mellem brugsstørrelserne måske endnu nogle hundrede år frem i tiden ville være den, vi har

i dag. Det var altså den radikale N. P. Andreasen, der sagde det, og det var i „Politiken“, det stod, så det må da være den højeste form for autorisation i denne forbindelse.

Jeg tror, det er farligt at standardisere husmandsbrugenes størrelse. Under hensyn til den økonomiske udvikling, der har fundet sted, har de små brug også deres mission, man kan næsten sige det sådan: både til at starte på og til at træde fra. Det er mange gange lettere for de unge at begynde ved en mindre ejendom, ligesom det også har betydning for en ældre landmand, at han eventuelt kan tilbringe de sidste år på et mindre brug. Levealderen er jo forlænget, og det er i dag, i modsætning til tidligere, næsten umuligt at leve udelukkende af selv en noget større kapital. Men dertil kommer også, at en ejer af en for lille ejendom, som ikke kan få tillægsjord, i dag har mulighed for at komme i betragtning ved oprettelse af nye brug.

Hvad angår tvungen konjunkturte, tillægger jeg den egentlig ingen praktisk betydning i nogen henseende. Hvis jeg kan undgå misforståelse, vil jeg gerne sige det sådan, at det er også en af de doktriner, der sammen med så mange andre i forbindelse med jord- og skatteproblemer ofte kun har tjent til mere at forvirre end at klare begreberne. Det var i sin tid i radikale kredse, navnlig medens Niels Frederiksen havde føringen, en udbredt opfattelse, at en konjunkturbestemt rente og så jordrentereformen kunne virke som en slags universalmiddel til at sikre et stabilt prisniveau på landbrugsejendomme, men iøvrigt også i en række andre forbindelser var en heldig foranstaltning.

Den forestilling forekommer det mig man fra radikal side selv undlivede allerede i fjor og nu har gjort igen i forbindelse med det lovforslag, der påny er fremsat, altså forslaget om at skaffe øgede lånemuligheder netop for disse brugstyper. Der er jo al grund til at anerkende, at man på enkelte områder tager fejl, det kan vi allesammen komme ud for, men da konjunkturte altså efter min opfattelse og med baggrund i de erfaringer, vi har gjort, kun har haft begrænset, for ikke at sige slet ingen betydning, kan vi ikke gå med til at gøre den tvungen; vi kan højst strække os til,